

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

PROBLEMA PROFESOARELOR DE RELIGIE

La Senat a fost depus un proiect de lege din inițiativa lamentară, prin care se cere ca la catedrele de religie din școlile secundare de fete să fie admise ca profesoare și licențiatele în teologie.

Faptul a provocat discuții aprinse în presă și în cercurile bisericesti, deoarece este vorba de o inovație cu totul necunoscută în România. Opiniile sunt împărțite, unii împărțind cererea licențiatelor, alții dintr-o refuzând-o categoric.

Cei dintâi aduc o serie de argumente logice, citând faptul admiterii fetelor de a se înscrie în Facultățile și Academii Teologice, ceace le dă dreptul la toate titlurile conferite de legi, deci implicit și la catedra de religie; apoi se face amintire de o adresă din toamna trecută a Sf. Sinod către Ministerul educației naționale, prin care se solicită modificarea legii învățământului secundar în sensul de a se putea înscrie și licențiatele în teologie la examenul de capacitate; și în fine se mai afirmă că femeile sunt înzestrate de Dumnezeu cu acel instinct educativ, în deobște cunoscut, care le dă chiar o prioritate față de bărbați.

Ceilalți invocă motive de ordin dogmatic, canonic și profesional, spunând că s'ar face o concurență neloială mulțimii studenților în teologie pregătiți exclusiv pentru slujba lui Hristos, că religia fiind o revelație divină presupune puterea de a învăța, și *harul* care lipsește femeii. Profesorul, ca preot, este purtătorul de taine, slujitorul ales al Domnului, propovăduitorul unui duh creștin așa cum el se desprinde curat din sfințenia altarelor și tradiția noastră religioasă de veacuri.

Asociația profesorilor de religie din toată țara, luând cunoștință de proiectul de lege a înaintat un Memoriu Senatului și dlui Ministru al educației naționale rugându-i să nu-și dea azeziunea lor, deoarece ar în-

semnă să se aducă adânci tulburări învățământului nostru religios.

Iată deci, cele două puncte de vedere opuse într'o chestiune de cel mai mare interes pentru Biserică. Întrebarea este care din ele reprezintă concepția justă, îndreptățită să triumfe?

Mai întâi să precizăm un adevăr. Fiind vorba de o problemă religioasă, competența de-a o rezolvi în fondul ei nu aparține Parlamentului, ci Sf. Sinod.

În virtutea legii de organizare bisericască orice proiect de lege care privește Biserica și interesele ei, trebuie să plece din inițiativa Sf. Sinod sau să aibă avizul lui conform.

Prin urmare, în cazul de față nu s'ar putea legifera fără împlinirea acestei condiții esențiale. De sigur ea va fi respectată de către Corpurile legiuitoare ca și de Consiliul legislativ. Accentuăm aceasta nu cumva să se creadă de cineva, că Parlamentul este suveran și aici, și deci ar putea singur decide cum crede el de cuviință. Îl împiedecă principiul *autonomiei bisericesti*, adoptat de Constituția Țării.

S'a zis, că Sf. Sinod ar fi dat încă din toamnă un aviz favorabil admiterii fetelor la examenul de capacitate pentru religie. Se prea poate. Nici nu ne îndoim de valoarea prestațiilor feminine în învățământul religios, cum o dovedește de altfel și experiența suplینirilor tocmai la aceste catedre.

Dar mai cunoaștem un fapt însemnat. De curând tot Sf. Sinod — ocupându-se de un Memoriu al licențiatilor în teologie cu examen de capacitate, cari cereau să fie numiți profesori de religie înainte sau chiar fără a fi hirotoniți preoți — după matură chibzuință a respins categoric această dorință.

De aici, rezultă în mod logic, că suprema autoritate cârmuitoare a Bisericii concepe predarea religiei în școlile se-

cundare numai de către profesori-clerici. Aceasta de sigur pentru prestigiul duhovnicesc ce-l aduce în școală demnitatea *preoțească*. și mai ales pentru privilegiul divin ce-l are preotul-profesor de a împărtași pe elevi din *harismele* mântuirii sufletești.

Nimenea în lume n'ar putea riscă afirmația, că învățarea credinței și mântuirea sufletului ar putea fi o atribuție a laicilor, egală cu aceea a preoților. Mirenii pot învăța și ei de sigur, însă numai prin delegație și temporar, tot cu voia *Ierarhiei*. Dar de îndată ce de învățare s'a încopciat și săvârșirea tainelor, catedra de religie trebuie să fie ocupată necesarmente de

către preoți.

Atunci se va spune, fetele au învățat zadarnic teologia... Nu. Căci ele își pot valorifica pregătirea în atâtea domenii ale Bisericii și societății, cari se resimt adânc de lipsa unor forțe creștine active. Monahismul, misionarismul laic, directoratul de internate, infirmiera de spital, etc., chiamă stăruitor fetele cu pregătire academică teologică, spre a transforma România într'o țară cu adevărat creștină, prosperă și binecuvântată de Dumnezeu.

Simt ele oare această chemare, ce li-o face Hristos, sau și-au luat diploma numai cu gândul la o existență precară? Iată centrul problemei.

STUDENTELE ÎN TEOLOGIE

Pentru mai buna înțelegere a problemei ce-o examinăm în articolul nostru de fond, ni se pare nimerit să reproducem, cu titlu documentar, articolul dnei Sanda I. Mateiu, apărut în revista domniei sale „Familia de mâine” Nr. 2 din 1931:

„În revista studenților în teologie „Raze de lumină” a apărut un articol, într'adevăr luminos și plin de un optimism cât se poate de simpat, al dlui Prof. Teodor Popescu, despre studentele în teologie. D-sa se bucură că în anii din urmă s'au înscris un număr impresionant de studente la o Facultate, unde până acum nu mergeau decât seminariștii și câțiva bacalaureați, mânați de o convingere, pentru a se pregăti să slujiască Altarului.

Astăzi, mai multe tinere, și-au luat ca obiect secundar sau chiar ca unic studiu *teologia* fără a avea nicio perspectivă sigură de a-și putea valorifica diploma de mai târziu. Dl T. Popescu vede în aceasta și un semn al vremii „inflația intelectuală”, precum așa de sugestiv o numește. Dar cu multă însuflețire încearcă a ne convinge că nu socoteli de ordin material au atras pe aceste studente la niște studii, foarte grele și neobișnuite. E un lucru, pe care eu, în primul rând, vreau să-l cred.

Am luptat și am afirmat prin

faptă, adică punându-mă pe lucru, convingerea mea neclintită, că femeia are dreptul, conștiințit de martirele creștinismului, cari sunt zugrăvite pe zidurile bisericilor noastre alături de ceilalți sfinți și că e bogat înzestrată de Dumnezeu, prin firea și sensibilitatea ei sublimă, ca să slujiască Evangheliei. Nu am nevoie să mă duc la alte biserici și să spun că $\frac{3}{4}$ din cei, ce se ostenesc pe ogorul creștin, sunt femei, misionare — la protestanți, călugărițe — la catolici. Privesc pe mamele din trecutul nostru, cari au lăsat dără luminoasă prin jertfa lor neștiută decât de copii lor, ce au dus ca singur patrimoniu de credință, mai târziu, în viață, scântea ce le-a dat-o ele, în pruncie... Femeia română, bine pregătită, va fi un element admirabil în renașterea religioasă, care clocotește la noi, pretutindeni, de câțiva ani și care va izbucni odată, poate mai înainte ca noi, cei de azi, să închidem ochii...

Mă întreb însă dacă această pregătire se poate căpăta la Facultatea de Teologie?

Evident că nu.

Facultatea de Teologie este o Instituție eminentă științifică. Lucrul poate părea curios celor, cari cred, că viitorii preoți învață numai ritualul și cântările bisericesti. Nu știu mulți că studiile teologice — cu e-

braică, greacă, teologia morală, exegeza ș. a. — sunt cele mai abstracte, minuțioase și complicate studii. Dacă un preot este bine să fie un savant, se poate discuta. Părerea mea umilă este că *nu*, la noi. Creștinii noștri sunt așa de puțin înaintați în cultură biblică, așa de puțin evoluți din punct de vedere spiritual, încât o predică savantă trece, mai mult sau mai puțin, peste capul lor. De aceea preotul, deși pornește la drum cu un frumos bagaj intelectual, în fond în practica zilei, aproape trebuie să facă abstracție de ceace a *învățat* pentru a vorbi mai mult de ceace *simte*. Și, dacă nenorocirea vrea ca el să nu *simtă* nimic sau *nu mult* — biserica lui va fi rece și va rămâne goală. De aceea eu cred că o lacună în întocmirea Seminarilor și a Facultăților de teologie este că se dezvoltă prea mult *mintea*, neglijându-se *inima* viitorilor păstori sufletești...

Sau poate aceasta să fie un gând greșit al meu, de femeie...

În orice caz fetele, cari vor să se pregătiască pentru o muncă închinată lui Hristos, puțin vor avea de câștigat din studii prea înaintate teologice; în schimb ar trebui pregătite în mod mai practic, deoarece ele niciodată nu vor fi chemate să ajute la slujbe de ritual — decât în cazul rar, când se vor călugări — dar vor putea fi mâna, care să îngrijească bolnavii, ca misionare-infiriere; glasul, care să întărească și să înviorizeze, ca misionare-propovăduitoare; educatoarele de mânăie, ca misionare-pedagoge și profesoare; și sublima, cetera dumnezeiasca făuritoare de suflete, ca misionara — mamă... Nouă nu ne trebuie o carieră nouă pentru femeii ci femeii cu o chemare nouă...

Și poate că *Institutul*, ce le va forma va lua ființă mai curând decât credem..."

SANDA I. MATEIU

P. S. S. Episcopul Nicolae Colan cercetează Școala de ucenici dela atelierele C. F. R. Cluj.

În seria vizitelor întreprinse în rândurile tineretului școlar P. S. S. Episcopul Nicolae Colan a cercetat Luni școala de ucenici dela Atelierele CFR. Cluj, fiind însoțit de Păr. Laurențiu Curea, secretar eparhial și diaconul Anatole Scurtu.

La orele 3 p. m. P. S. Sa este primit de d. Insp. Ing. Octavian Bucur, directorul școlii și întregul corp profesoral, iar corul școlii de sub conducerea dlui Crișan întonează „Pre Stăpânul“. După aceasta ceremonie P. S. Sa trece în sala de curs, însoțit de întreaga asistență și ține personal elevilor de cl. II. o lecție de religie, despre rugăciune, scoțând în evidență importanța ei în viața creștinească.

După terminarea lecției, d. Director într-o cuvântare adânc simțită urează: „bun sosit“ înaltului oaspe, după care P. S. Sa mulțumește pentru primirea călduroasă ce i s'a făcut, exprimându-și totodată deplina satisfacție pentru educația frumoasă ce se dă în această școală, care are menirea de a crește pe muncitorii de mânăie.

P. S. Sa în interesul mare ce-l poartă muncitorimii a ținut ca înainte de a părăsi Atelierele CFR. să dea și acestora câteva sfaturi arhie-

rești. În acest scop la orele 4 p. m. a fost condus de dl director Octavian Bucur în sala „Armonia“ unde un număr impunător de muncitori așteptau pe marele arhieru. La intrare fanfara Atelierele întonează „rugăciunea“ după care P. S. Sa a vorbit despre curățenia sufletului și despre muncă spunând: „Dumnezeu nu se uită la curățenia mâinilor, ci la curățenia sufletului“ și „cine nu muncește să nu mănânce“ arătând că azi mai mult ca oricând Dumnezeu pretinde dela noi această curățenie sufletească și muncă cinstită. Ca semn al acestei vizite pe care a dorit-o atât de mult și totodată ca semn al dragostei ce o poartă meseriașilor, a căror președinte a fost la Sibiu timp de 6 ani, P. S. Sa dăruiește pe seama bibliotecii „Armonia“ o carte de rugăciuni și Noul Testament îndemnând în același timp pe fiecare să-și procure aceste cărți, singurele cari pot astăzi să ne călăuzească pașii pe căile cele bune și să facă lumină în sufletele noastre.

La sfârșit fanfara cântă „Mulți ani“ după care P. S. Sa a părăsit localul, binecuvântând întreaga asistență și lăsând în urmă cea mai plăcută amintire.

Pr. G. Relea.

Comemorarea lui Parteniu Cosma.

Asociația profesorilor dela Academia Comercială din Cluj, organizați în „*Extensiunea Academică*“, au comemorat în 18 Februarie o sută de ani dela nașterea lui Parteniu Cosma.

La această comemorare au luat parte P. S. S. Episcopul Nicolae Colan, dnii rector C. Lacea, prof. universitar I. Lupaș, dir. gen. A. Boeriu, rector I. Vască, prof. teol. A. Buzdug, profesorii Academiei Comerciale și numeros public.

Cu această ocazie dl prof. Dr. I. Mateiu, președintele Extensiunii Academice, a vorbit despre Parteniu Cosma.

Parteniu Cosma s'a născut la Beiuș, în 12 Februarie 1837. Viforul revoluționar dela 1848 ce-l apucase la vârsta de 12 ani, liceul românesc urmat în Beiuș și popasul de un an și jumătate la teologia din Arad, au fost agenții morali cari i-au cultivat sentimentele românești, întărindu-i conștiința de neam și pasiunea vie

pentru năzuințele lui de libertate națională. Studiile de drept le-a urmat la Budapesta. Aici era cântăreț în strană la biserica ortodoxă și secretar în cancelaria lui Emanoil Gojdu. Cariera și-o începe la Beiuș. Episcopul unit Vasile Papp Silaghi, îl angajase avocat al domeniilor sale, demnitate ce o deține 9 ani de zile.

Intrat în vârtejul luptelor naționale Parteniu Cosma a purtat cu demnitate steagul naționalismului român. La 1872 este prezent la adunarea națională a Românilor dela Arad, iar în parlament intră la 1872 până la 1881. Activitatea parlamentară a lui Parteniu Cosma a fost foarte rodnică. În timp de 9 ani a ținut 50 de discursuri, fie referitoare la legea de naționalități, la chestiunea Transilvaniei, la introducerea limbii maghiare în școlile noastre confesionale, fie la politica orientală a Monarhiei, când Austro-Ungaria a ocupat Bosnia și Herțegovina și când Parteniu Cosma a spus profeticele cuvinte „*vor fi apte (Bosnia și Herțegovina) să devină în corpul patriei noastre dinamita care o va sparge.*“

La 1881 este ales președinte al partidului național unitar, demnitate care o deține 3 ani, când se retrage definitiv din viața politică militantă.

Activitatea lui și-a îndreptat-o spre viața culturală, bisericească și mai ales economică a poporului român. Cât a lucrat în domeniul organizării bisericii se vede în cele spuse de învățatul Episcop Roman Ciorogariu că *toate câte s'au făcut, în viața noastră bisericească constituțională print'ânsul s'au făcut, și fără de dânsul nimic nu s'a făcut din câte s'au făcut.*“

Cauzele scăderii nașterilor și mijloacele de combatere.

I.

Ca în toate lucrurile mari și dă-tătoare de viață din trecutul neamului românesc, Biserica noastră ortodoxă română nu numai că n'a lipsit dela postul de veghe, ci a fost cea dintâi instituție creștină și națională, care prin organele sale a pus la timp degetul pe rană. Iată și în cazul de față Biserica e la datorie. Acest imbold divin a îndemnat pe Prea fericitul nostru Arhieru Nicolae care prin sfinției săi a dispus studierea și luarea de măsuri de îndreptare de către întreaga preoțime pentru combaterea acestei molime periculoasă. Tocmai pentru aceasta, rezolvarea actualei probleme iese din cadrul unui ordin menit pentru dosar, deoarece trebuie să preocupe toate organele de conducere din țară: bisericești, de stat, diferite societăți etc. Numai atunci această cangrenă socială pierzătoare de suflete și distrugătoare de popoare, — va fi combătută cu succes.

Greutățile sunt mari și nenumărate pentru că azi trăim în perioada crizelor și falimentelor de tot felul. În studiul nostru și în lupta noastră

Cea mai fecundă activitate a avut Parteniu Cosma pe teren economic. La 1876 este ales în Consiliul de administrație al Băncii Albina, iar la 18 Decembrie 1885 este ales director al acestei instituții. De acum lucrează pentru consolidarea Băncii Albina și prin aceasta pentru consolidarea economică a Românilor din Ardeal. Sub conducerea lui capitalul băncii crește dela 600.000 k. la 6 milioane k. Ajută la formarea de noi bănci care în două decenii ajung la 200, face o filială a Albinei la New-York, formează „Solidaritatea“ la 1907. Prin această rețea de bănci se dă posibilitate românilor să cumpere pământ dela magnații unguri, lucru ce alarmează pe conducătorii Ungariei.

Parteniu Cosma — după multe suferințe — a văzut visul integrității noastre și a fost primul președinte de vârstă al primului Senat român.

El moare la Călimănești în seara zilei de 22 Septembrie 1923, iar țara i-a făcut funerarii naționale la Sibiu.

A merge pe urmele lui, înseamnă pentru noi toți, dar îndeosebi pentru tineretul avânturilor generoase, una din mândriile cele mai alese și mai înălțătoare din câte ne poate îmbia istoria Românilor triumfător de dincoace de Carpați.

Dl prof. I. Mateiu anunță că premiul Asociației Profesorilor de 5000 Lei pentru biografia lui Parteniu Cosma a fost împărțit între studenții Mihail Bota și Pavel Berariu. Lucrarea celui dintâi a și apărut în „Biblioteca pentru studii și cercetări a studenților.“

S'au expedit telegrame omagiale: văduvei defunctului, Mitropoliei din Sibiu și băncii Albina.

ne stau în cale: scăderea sentimentului religios-moral, falimentul voinei, criza de caractere, lipsa totală de conștiință și dragostea de neam. Iată mediul în care trebuie să luăm lupta.

Cauzele scăderii nașterilor sunt următoarele:

1. *Egoismul*. Egoiștii trăiesc numai pentru ei înșiși. Pururea sunt conduși numai de grija, cum să poată scoate dela semenii lor cât de multe foloase pentru cât mai puține servicii. Nici o faptă generoasă, nici o pornire nobilă nu găsesc răsunet în inima lor rece și împietrită. Mustrarea conștiinței, binele obțesc pentru ei nu au nici o însemnătate. Ca urmare o familie numeroasă pentru ei constituie o piedică întru satisfacerea pretenziunilor lor fără jertfe, fără oboseală și astfel din viața lor familiară delătură fără remușcare cu orice mijloace natalitatea.

2. *Imoralitatea*.

Evenimentele din ultimii decenii și lipsa unei educații bazată pe morala creștină, atât în familie cât și în școală, au avut urmări nenorocite nu numai asupra copiilor ci

și asupra conducătorilor noștri. Avem o generație care nu cunoaște frica de Dumnezeu, nu are respectul legilor și nu mai ține cont de nici o rânduială morală. Biserica, Patrie, datini vechi, pentru ei sunt vorbe goale. Pentru o mare parte din generația de după război, singura țintă este traiul ușor, iar mijloacele de câștigat, scârboasa demagogie politică, demoralizând societatea cu o obrăznicie fără precedent în trecutul neamului românesc. Aceste elemente au creat actualul mediu al imoralității și apoi în urma traiului fără muncă și răspundere; — desfrâul. Ei... pretenziunile acestor porniri nu-ți îngăduie ca să ai și altfel de sarcini ca formarea și susținerea unei familii cinstite. Ba creșterea copiilor cer jertfe, cari te împiedecă dela satisfacerea poftelor tale egoiste și rușinoase. În această situație te lipsești a te mai angaja la formarea de familie, sau și dacă o faci, folosești orice mijloace de a te lipsi de copii, cari te chiamă la datoria de tată și mamă.

3. Ca urmare a egoismului și imoralității sunt *desele avorturi*, prin practicarea cărora se contribuie în cea mai mare măsură la scăderea nașterilor. Trăind în zodia materialismului și în lipsa dragostei de patrie și neam, — a unora dintre conducătorii noștri, — s'au înmulțit în țară atari medici cari străini fiind de credința și interesele neamului, deci fără nici o remușcare lăuntrică, își exercită meseria pe lângă o taxă bagatelă și totuși rentabilă, fiind cazurile dese. O fac aceasta nestângeniți de nimenea, folosindu-se astfel de slăbiciunea și indiferentismul celor chemați a respecta legile menite a contribui la propășirea neamului sub raport moral, igienic și populație.

4. Ca urmare a unei vieți dusă în afară de rânduile morale sunt: *boalele sexuale*. O mamă pătimând de aceste boli cu urmările lor nu poate da naștere la copii cu nădejdea de a deveni cetățeni sănătoși, deși familiile pățimase mai bine preferă să nu înmulțească numărul suferinșilor, folosindu-se de orice fel de mijloace pentru evitarea nașterilor.

5. O cauză a scăderii nașterilor este și *sărăcia*. Aceasta la toate clasele sociale inferioare, Unii dintre fii neamului nostru își macină vremea fără nici un rost în ceea ce privește interesul obștesc. În orașele mai mici se formează cluburi a căror în-deletnicire este jocul de cărți. Iar în orașele mari cafenelele și localurile de a treia mână sunt pline de oameni fără treabă. Cărduri de agenți electorali sug din bugetul partidelor politice când sunt în opoziție, iar când sunt la putere din fondurile secrete ale statului deci o adevărată plagă pe averea statului, a oamenilor de bine și muncitori. Bieții țărani fiind avizați aproape numai la brazda de pământ, căci lucrările bine plătite sunt în mâinile străinilor; — fiind lăsați numai în grija sorții fiind avizați la o muncă puțin rațională care abea îi aduce un venit ca să-și

poată trage năcazul de pe o zi pe alta. Aceasta fiind realitatea, decât să înmulțească numărul celor lipsiți și necăjiți, face și el ce fac domni delatură prin orice mijloace (de multe ori cu urmări mortale) înmulțirea familiei.

În urma acestor rele întreprinderi de pe la orașe și în lipsa îndrumărilor și sprijinului țăranului dela sate, fapte provenite din indiferentismul conducătorilor noștri, se încuibărește lenea, pofta de avere fără muncă, iar la cei trudiți, desgustul de viață. Tot atâtea cauze cari produc lipsa și sărăcia, contribuind la căderea neamului nostru, pe când bogățiile țării trec în mâna streinilor.

6. *Luxul și petrecherile*. — Aceste două scăderi sunt strâns legate deolaltă. Luxul ca susținător a unei vieți desordonate, este dușmanul cel mai inversunat al omenirii, căci pe când un război ucide un număr oarecare de oameni, viața desordonată și luxoasă duce la pieire un neam întreg. Femeia luxoasă nu-și poate satisface pretențiile modului ei de viață, dacă

este ocupată și cu creșterea copiilor, deci preferă să calce în picioare orice conduită cuviincioasă din viața conjugală, numai ca să-și poată împlini imboldurile pățimase de cari este condusă. Dacă lipsa bunelor moravuri primejduiește existența unui întreg popor, cu atât e mai primejduoasă pentru o singură familie și pentru un neam mai puțin numeros. Iată pentru ce luxul și viața desordonată zdrobitoare de bunele moravuri, este una dintre cauzele scăderii natalității.

7. *Divorțurile* încă sunt un impediment la înmulțirea nașterilor. Cu cât se desfac mai multe căsătorii, cu atât cazurile de nașteri sunt mai rare, pentru că soții prevăzând divorțul, și apoi despărțiți, în speranța încheierii altei căsătorii mai fericite, se feresc să mai aibă și copii cari ar forma dificultăți pentru noua căsătorie visată.

Deci aceste șapte ar fi cele mai pronunțate și simțite cauze, ce contribuie la scăderea nașterilor.

În numărul viitor vom arăta mijloacele de combatere.

Preot NIC. GERMAN

INFORMAȚIUNI

I. P. S. Mitropolit Nicolae — conferențiar. Societatea Tinerimea Română din București a organizat un ciclu de conferințe în jurul subiectului „Din problemele actuale ale neamului românesc”. Între distinșii conferențieri se găsește și I. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan, care va vorbi în ziua de 16 Aprilie c. despre „Problema religioasă”. Suntem siguri, că elita intelectuală din Capitală va avea prilejul să guste una din cele mai frumoase conferințe din câte se pot auzi în București. Conferința are loc în sala festivă a Societății din Bulevardul Schitu Măgureanu Nr. 4 la ora 6 p. m.

Cererile licențiaților în teologie. Asociația licențiaților în teologie, întrunindu-se în ședință extraordinară în ziua de 20 Februarie 1937, cu unanimitate cere:

a) Publicarea cât mai urgentă a programei analitice pentru capacitate, specialitatea „religie” pe materii și capitole, întrucât programa publicată nu arată nimic precis. Cu atât mai mult cu cât la toate specialitățile s'a respectat acest deziderat.

b) Publicarea comisiei examinatoare.

c) *Protestează contra admiterii licențiatelor în teologie la capacitate*, întrucât dreptul de a învăța doctrina ortodoxă este limitat prin canoane clericilor; este contra tradiției ortodoxe și a interesului învățământului religios, pentru că anulează dispoziția capetelor școlare.

d) Deasemenea protestează *contra examenului de admitere în preoție* întrucât înseamnă că se anulează diplomele universitare.

O biblie de 500 de kg.! Biblia cea mai uriașe din lume se găsește la Los Angeles (Statele Unite), numără exact 8048 de pagini și cântă-

rește 500 kilograme. Doi ani de zile a muncit autorul, un californian adânc credincios, să ducă la bun sfârșit această operă colosală. Închisă, cartea are o grosime de 90 centimetri, iar slovele sunt așa de mari, că poți să citești într'ansa dela o depărtare de 20 metri fără să-ți oboșești ochii.

S'a trudit el mult până a isprăvit-o, californianul, dar greutatea cea mare a venit abea după aceea. Într'adevăr, omul nostru s'a găsit în mare încurcătură, neștiind unde s'o așeze. Fiind însă, om chibzuit și energic, făptuitorul acestei lucrări cu adevărat uriașe a zidit pur și simplu o biserică în jurul bibliei sale.

Procedură curioasă. Aflăm din ziare, că Asociația generală a Clerului a prezintat Ministerului de Culte un proiect de lege privitor la numirea și transferarea preoților și la controlul Statului asupra Bisericii. Se cere modificarea art. 4 și 11 din lege, prin introducerea unui examen de capacitate pentru admiterea în cler, care să se țină la fiecare Mitropolie.

Ne surprinde, că tocmai conducătorii Asociației clerului își permit să nesocotească autoritățile legale ale Bisericii, singura în drept să ia inițiativa modificărilor față de Statutul de organizare.

De altfel, acest examen de capacitate există demult în Mitropolia Ardealului, și el a dat cele mai bune rezultate pentru selecționarea preoților. Dar înc'odată: *est modus in rebus*.

Statutele Casei clerului. Casa de credit și ajutor a clerului, care și-a dovedit pe deplin utilitatea ei, simțindu-se stingherită în evoluția ei, a propus modificarea Statutelor. Aceste modificări au fost trimise la timp membrilor spre studiere. Ele au fost înaintate spre aprobare Consi-

liului central bisericesc, întrunit în ședință în 25 l. c.

Se știe că preoțimea din mitropolia Ardealului a cerut o descentralizare a Casei de credit pe mitropolii, ca membrii avizați la ajutoare să ajungă mai repede și cu mai puține cheltueli în posesiunea lor.

Ne întrebăm dacă s'a ținut seama de acest deziderat. De altfel exact aceeaș cerere au formulat și învățătorii din Ardeal față de Casa de credit a corpului didactic, făgăduindu-li-se satisfacție.

Statul și ordul premonstratens. Zilele trecute s'a desbătut la Tribunalul din Oradea procesul intentat de Stat contra ordului premonstratens pentru complexul de imobile ce le deținea ilegal în acel oraș. Printre ele se găsește și localul impozant al liceului regesc condus de numitul ord, dar închis încă din 1923 pentru propagandă iredentistă. Desbaterile au luat o mare amploare, și în cursul lor s'au dovedit trei lucruri: că ordul premonstratens n'are personalitate juridică și nici organizație canonică, că activitatea lui dela unire încoace a fost permanent îndreptată împotriva tratatului dela Trianon, și în fine că averile ce le deține i-au fost date numai cu titlu de uzufruct, proprietatea lor fiind a Statului ungar. În consecință ordul trebuie dizolvat, iar averea intabulată pe Statul român, ca succesori de drept al celui ungar.

Un rol important a avut în acest proces dl *Onisifor Ghibu*, care ca delegat al Ministerului educației naționale și informator a dat lămuriri complete asupra chestiunii, menite să spulbere toate îndoelile și alegațiunile ungurești. De altfel domnia sa a tipărit în toamnă un studiu documentat asupra ordului premonstratens, oferind justiției probe definitive și senzaționale.

Tribunalul, după o lungă deliberație, pronunță sentința prin care respinge recursurile introduse de ordul susnumit, de Episcopia catolică și prepozitura de lasovia (Cehoslovacia), confirmând decizia judecătorei prin care proprietatea fostului liceu premonstratens se intabulează pe Statul român. Sentința a fost primită cu imensă satisfacție de numărul public român care asistă la proces.

După liceul piarist din Timișoara, și cel minorit din Tg.-Murăș, acesta din Oradea este al treilea care după lupte grele pe calea justiției intră în patrimoniul Statului. Ni se dau asigurări, că rând pe rând vor urma și celelalte licee zise regești, stăpânite prin abuz de ordurile călugărești maghiare.

Trebue să felicităm pe dl prof. O. Ghibu pentru aceste succese mari, datorite muncii sale de o neînchipuită perseverență.

O lucrare meritoasă. Primim la redacție cartea dlui Gh. Ungureanu, subdirector arhivelor de Stat din Iași despre *Familia Sion*. Intemeiată pe cercetări amănunțite de hrisoave

și documente, autorul urmărește istoria unei familii glorioase din Moldova, a cărei geneză o găsește în veac. XVI. În satul Coșești din ținutul Tutovei. Între cele 14 figuri de seamă ale familiei, autorul zugrăvește și profilul simpatic și atât de scump nouă al dlui *Gheorghe Sion*, cetățeanul de onoare al Clujului și ctitorul generos al Episcopiei noastre. Menționând această lucrare serioasă și bine scrisă, o recomandăm călduros cititorilor, fiindcă e una din lecturile cele mai instructive și mai înălțătoare.

Inflație intelectuală. Se comunică dela Ministerul educației naționale, că pentru examenul de capacitate în școlile secundare s'au în-cris 4600 candidați dintre cari vre-o 3000 sunt fete. S'au fixat două centre la Cluj pentru fete, iar la Iași pentru băieți. Examenul a fost amânat de două ori. Acum se pun stăruințe ca examenul să se țină numai la Iași pentru amândouă sexele. Ceeace ar însemna un mare desavantaj pentru candidatele din Ardeal.

Faptul în sine arată, că avem o adevărată inflație de profesori, cari nu se vor putea plasa în învățământ, din lipsă de vacanțe. Autoritățile școlare trebuie să avizeze la măsurile necesare.

Excluși din monahism. Foștii ieromonahi: Serafim Pușcașu și Ghe-deon Platon, primul dela Mănăstirea Dobrovăț-Vaslui și secundul dela Schitul Grăjdeni-Tutova, au fost judecați și pedepsiți de Consiliul de judecată al Sfintei Mănăstiri Dobrovăț, cu excluderea pentru totdeauna din cinul preotesc și tagma monahală, în urma extrem de gravelor vini de care s'au făcut vinovați.

Tot ei de către pădure. Ziarele au comentat pe larg atitudinile catolice intolerabile din săptămânile trecute față de Stat și ortodoxia națională. Era dreptul lor să se revolte contra ordinarului dela Baia-Mare, cum ne-am scandalizat și noi de călugării obraznici dela Bixad. Confrății dela *Unirea* din Blaj vreau însă să pozeze în reclamanți indignați, acuzând pe cei lezați de „ațătări perfide” — spre a acoperi cu această metodă iezuită vinovăția clienților proprii. Curat povestea lupului din fabulă. Dar ea nu înșală pe nimeni. Insolenta catolică este o realitate, și ea nu poate fi ascunsă prin scamatorii de pe Târnave. Să înceteze de a mai fi agresivă în România ortodoxă, și nimeni nu se va lega de ea.

Agitațiile catolice din Mexic. Guvernul radical din Mexic a pornit o goană aspră împotriva catolicilor, închizând bisericile, arestând preoții, și interzicând exercițiul cultului. Deci curat ca într'un regim comunist, de cea mai odioasă categorie. Aceste persecuții neomenoase au dat naștere unei puternice reacțiuni în popor, care luând proporții tot mai mari a silit guvernul să cedeze. Mulțimea reocupă cu forța bisericile închise, neintimidându-se de atacurile poliției și ale armatei. Cine știe dacă nu va izbucni și acolo războiul civil cu toate ororile lui, ca în Spania nenorocită.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 1188—1937.

Comunicat.

Atragem atenția preoților noștri ca să țină seamă cu ocazia diferitelor licitații de dispozițiile de mai jos comunicate de Ministerul finanțelor. Oficiul Central de licitații cu ordinul Nr. 349108 din a. c. Și anume:

În conformitate cu avizul Onor. Consiliului Oficiului Central de Licitații, dat prin Jurnalul de ședință Nr. 1703 12 Ian. 1937, se adaugă, cu titlul de observație, în caetul de sarcini tip din Jurnalul Consiliului de Miniștri Nr. 581—931, publicat în Monitorul Oficial Nr. 127 4 Iulie 1931, textul art. 266 din Codul Penal „Regele Carol al II-lea” pus în aplicare dela 1 Ianuarie 1937.

Astfel după art. 3 al caetului de sarcini, care se termină cu: „Această eliminare se face înainte de a se deschide ofertele”, urmează:

„Observație: Se atrage atențiunea concurenților asupra art. 266 din Codul Penal „Regele Carol al II-lea”.

„Art. 266. — Acela care, prin orice mijloace, împiedică sau tulbură libera concurență în licitațiile care se fac de autoritățile publice sau înă-tură pe concurenți dela aceasta, comite delictul de împiedecare a concurenții în licitații publice și se pedepsește cu închisoare corecțională dela 2 luni la 1 an și amendă dela 2000 la 10.000 Lei.

„Dacă acest fapt este săvârșit de mai multe persoane înțelese în acest scop, pedeapsa este închisoarea corecțională dela 6 luni la 2 ani, și amendă dela 2000 la 10.000 Lei.

„Pedeapsa din alineatul I se aplică și ofertantului sau concurentului care cere sau primește, direct sau indirect, bani, promisiuni sau orice alt profit și apoi datorită acestei cauze se abține de a participa la vânzare sau licitație ori își retrage oferta”.

Cluj, la 24 Februarie 1937.

Consiliul eparhial.

Nr. 28—937.

(6) 1—1

Publicație de licitație.

Consiliul parohial ort. rom. din *Geaca*, jud. Cluj, dă în întreprindere pe cale de licitație minuendă *edificarea noiei biserici*, conform planului și devizului întocmit de dl antreprenor *Gheorghe Vidican* și aprobat de Veneratul Consiliu Eparhial ort. rom. din Cluj cu nr. 4919 din 16 Iulie 1935 și cu condițiile speciale anexate la deviz și invită pe cei interesați ca până la *28 Februarie 1937* să-și înainteze oficiului parohial *Geaca*, oferte în scris pe lângă un vadiu de 10% dela suma devizului de Lei 544.623, fie în numerar, fie în hârtii de valoare.

Licitația se va ține la *7 Martie 1937, ora 3 p. m.*, în localul școlii primare din *Geaca*.

Parohia va da o parte din piatră și materialul necesar.

Consiliul parohial își rezervă dreptul de a încredința lucrarea, fără considerare la prețuri, aceluia dintre ofertanți, care va prezenta mai multă garanție morală și materială.

Epitropia nu suportă nici un fel de spese pentru deplasarea concurenților.

Asupra căruia va cădea executarea bisericii va avea să suporte și prețul planului și devizului de 1%.

Geaca, la 6 Februarie 1937.

Pr. Beleanu Grigorie,
paroh președ.

Romonți Vasilie,
epitrop I.

Văzut: Protopop *Nicolae Vasiu*.

Oficiul Protopopesc ort. rom. *Bistrița*.

Nr. 147/1937 prot.

(7) 1—3

CONCURS

Cu aprobarea Veneratului Consiliu Eparhial Nr. 614/1937, se publică concurs cu drept de succesiune pentru ocuparea postului de preot ajutător (capelan) din parohia de cl. II. *Iuda*, protopopiatul *Bistrița*, jud. *Mureș*, cu 30 de zile dela prima publicare în „*Renașterea*”.

Beneficiile sunt următoarele:

1. Salar lunar 1200 Lei din salariul titularului *Al. Rusu*.

2. Casă parohială cu dependențe și grădină.

3. Sesiune parohială 32 jug. după care uzufructuarul este obligat a plăti impozitele către comună, județ și Stat.

4. Venitele stolare uzitate.

Întreagă conducerea parohiei cade în sarcina celui ales și are toate răspunderile.

Concurenții își vor înainta cererile cu actele necesare în termen și numai cu aprobarea în scris a Prea Sfinției Sale Episcopului nostru. Cererile fără aprobarea Prea Sf. Sale, nu se vor lua în considerare.

În termenul deschis, concurenții se vor putea prezenta cu aprobarea Oficiului protopopesc și în parohie pentru a cânta, oficia, sau predica în Biserică și a cunoaște împrejurările din parohie.

Bistrița la 18 Februarie 1937.

Consiliul parohial ort. rom. din *Iuda* în înțelegere cu Oficiul protopopesc.

Pr. V. Mureșian, adm. prot.

Nr. 62/1937.

(8) 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de cântăreț bisericesc din parohia *Ibănești-Sat*, protopopiatul *Reghin*, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „*Renașterea*”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Stolele obișnuite în comună și cuprinse detailat în procesul verbal al Consiliului parohial din ședința dela 2 Februarie 1937.

2. Dacă candidatul ales va fi în stare a forma și conduce cor pentru sf. Biserică, va mai beneficia deocamdată în plus, de dreptul de pășunat a alor 4 jug. cad. de pășune în complexul de pășunat al compozesora-tului în comună, și dela 32 familii câte o zi de lucru și una litră de cucuruz.

Toate spesele împreunate cu întregirea acestui post de cântăreț, începând cu data de astăzi, până inclusive introducerea în post, îl privesc pe candidatul ales.

Candidații își vor înainta cererea însoțită cu diploma de cântăreți *P. O.* oficiu protopopesc din *Reghin*, în

termenul legal și se vor prezenta la biserică pentru a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Ibănești-Sat la 6 Februarie 1937.

Vasile Gliga, *Vasile Gliga*,
par., preș. cons. par. epitrop.

Văzut: *I. Maloș*, protopop.

Oficiul Protopopesc Ortodox Român al tractului *Huedin*.

Nr. 170/1937.

(3) 2—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh, în parohia de clasa II-a *Bălcești*, protopopiatul *Huedin*, se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „*Renașterea*” din *Cluj*.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat conform coalei B.

2. Casă parohială în stare foarte bună cu toate dependențele.

3. Porțiune canonică 15 jugăre (fânaș, pășune, pădure).

4. Dela fiecare familie o măsură de bucate (grâu, cucuruz, orz, ovăz, cartofi) dela circa 350 familii.

5. Stolele obicinuite.

Concurenții sunt invitați a-și înainta cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc ort. rom. din *Huedin* împreună cu act de admitere din partea *P. S. S.* Episcopului nostru, iar cu învoirea prealabilă a protopresbiterului se pot prezenta în parohie pentru a cânta, predica respective a servi Sf. Liturgie și a face cunoștință cu credincioșii.

Huedin, la 10 Februarie 1937.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu consiliul parohial.

A. Muntean, protopop.

Oficiul protopopesc ort. rom. *Bistrița*.

Nr. 90/1937 prot.

(4) 2—3

CONCURS

În baza ordinului Veneratului Consiliu Eparhial Nr. 694 din 5 Februarie 1937, se publică concurs pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. II. *Șieu* protopopiatul *Bistrița*, cu 30 zile dela prima publicare în „*Renașterea*”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt următoarele:

1. Salar dela Stat conform pregătirii.

2. Casă parohială cu grădină și dependențe, în stare foarte bună.

3. Sesiune parohială 28 jug. pământ arător și fânaș.

4. Venitele stolare obicinuite.

Cererile de concurs cu documentele convenite, se vor înainta în termen Oficiului protopopesc *Bistrița*.

Concurenții vor prezenta și aprobarea Prea Sfinției Sale Episcopului nostru, fără de care cererea nu se va lua în considerare.

Cu avizul Oficiului protopopesc, concurenții se vor putea prezenta în parohie, pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Bistrița, la 11 Februarie 1937.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu Consiliul parohial ort. rom. din *Șieu*.

Pr. V. Mureșian, adm. prot.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.